

Asia: VN/1247/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle luonnonsuojelulain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien asiaa VN/1247/2024 Hallituksen esitys eduskunnalle luonnonsuojelulain muuttamisesta.

Keskeiset huomiot

Luonnonsuojelulakia ollaan muuttamassa pääasiassa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien ja asetuksen edellyttämällä tavalla.

Uusiutuvan energian tuottamiseen liittyvien hankkeiden vaikutusten arviointimenettelyn sujuvoittaminen ja hallintokäytännön yhdenmukaistaminen ovat kannatettavia tavoitteita. Energiamurros vaatii merkittäviä investointeja. Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että vihreiden investointien lupaprosesseja sujuvoitetaan ilmastoposiitivisten investointien vauhdittamiseksi. Samalla täytyy varmistaa, että luvituksen tukena on riittävä tietopohja ja tarvittavat resurssit. Osa uusiutuvan energian hankkeista tulee vaikuttamaan suoraan Suomelle kriittisen tärkeään luontopääomaan ja ekosysteemipalveluihin. Energiamurrosta ei voi vauhdittaa luonnon monimuotoisuuden, ihmisten terveyden tai Suomen luontoarvoista riippuvaisten elinkeinojen kustannuksella.

Parhaan käytettävissä olevan tieteellisen tiedon perusteella uusiutuva energia ei ole aina hiilineutraalia. Näin voi olla esimerkiksi metsäbiomassan energiakäytön kohdalla (Bäck ym. 2017, Easac 2018). Vaikka uusiutuvalla energialla korvattaisiin fossiilisia polttoaineita, kokonaisvaikutus voi olla ilmastonlämpenemistä kiihdyttävä ihmisen toiminnan aiheuttaman ilmastomuutoksen kannalta relevantilla aikavälillä (Kalliokoski ym. 2020, Soimakallio ym. 2016). Lisäksi samalla saatetaan lisätä luontohaittoja, mikäli uusiutuvan energian hankkeet esimerkiksi sijoittuvat luonnontilaisiin ympäristöihin, kuten tuntureihin, heikentäen niiden tilaa tai mikäli ne lisäävät metsähakkuita.

Uusiutuvan energian tuotantokapasiteetin lisärakentamisen lisäksi energian toimitusvarmuutta ja sähkömarkkinoiden toimivuutta voidaan parantaa esimerkiksi lisäämällä kysyntäjoustoa. Eri vaihtoehtoja arvioidessa tulee ilmaston ja omavaraisuuden lisäksi huomioida hankkeiden vaikutukset myös luonnon monimuotoisuuteen. Esityksen vaikutusarvioihin tulisivat lisätä arviot direktiivin säännöksen kansallisen täytäntöönpanon vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen, luonnonsuojelun tasoon sekä lajisuojeluun. Lisäksi osana hallituksen esitystä olisi tärkeää arvioida lakimuutosten mahdollisia vaikutuksia maanomistajien omaisuudensuojaan.

Esitetyillä lakimuutoksilla pantaisiin kansallisesti täytäntöön muutoksia Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveihin, joten esityksen sisällössä on rajallisesti kansallista joustovaraa. RED III - direktiivin kansallinen täytäntöönpano tarkoittaa, että uusiutuvan energian hankkeet syrjäyttävät lintu- ja luontodirektiiveihin perustuvan lajisuojelun säännökset riippumatta hankkeen todellisesta yhteiskunnallisesta merkityksestä. Tämä on ristiriidassa luontokadon hillitsemistavoitteen kanssa. Niiltä osin kuin kansallista päätäntävaltaa on, lainsäädännöllä tulisi pyrkiä säilyttämään suomalainen luontopääoma ja estämään suojeltujen lajien tappaminen ja häiritseminen. Maankäytön hinnoittelulla tai lainsäädännöllä tulisi varmistaa, että uusiutuvan energian hankkeissa priorisoidaan keinoitekoisia ja rakennettuja pintoja.

Viitteet

Bäck, J., Aszalós, R., Ceulemans, R.J.M., Glatzel, G., Hanewinkel, M., Kakaras, E., Kotiaho, J.S., Lindroth, A., Lubica, D., Luysaert, S., Mackay, J., Marek, M.V., Morgante, M., Nabuurs, G.J., Ovaskainen, O., Salomé Pais, M., Schaub, M., Tahvonen, O., Vesala, T., Gillett, W., and Norton, M. 2017. Multi-functionality and Sustainability in the European Union's Forests. European Academies Scientific Advisory Committee, EASAC policy report 32.

Easac 2018.

https://easac.eu/fileadmin/PDF_s/reports_statements/Carbon_Neutrality/EASAC_commentary_on_Carbon_Neutrality_15_June_2018.pdf. [viitattu: 19.3.2024]

Kalliokoski, T., Bäck, J., Boy, M., Kulmala, M., Kuusinen, N., Mäkelä, A., Minkkinen, K., Minunno, F., Paasonen, P., Peltoniemi, M., Taipale, D., Valsta, L., Vanhatalo, A., Zhou, L., Zhou, P. & Berninger, F. 2020. Mitigation impact of different harvest scenarios of Finnish forests that account for albedo, aerosols and trade-offs of carbon sequestration and avoided emissions. *Front. For. Glob. Change*. doi: 10.3389/ffgc.2020.562044. [viitattu: 19.3.2024]

Soimakallio, S., Saikku, L., Valsta, L. T. & Pingoud, K. 2016. Climate change mitigation challenge for wood utilization – the case of Finland. *Environmental science & technology* 50(10): 5127–5134 . doi: 10.1021/acs.est.6b00122. [viitattu: 19.3.2024]

Kunnioitavasti

Suomen Yrittäjät

Roope Ohlsbom

ekonomisti

Ohlsbom Roope
Suomen Yrittäjät